

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ (ΜΕΜΟ)

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 2013

Δικαιώματα των ασθενών όσον αφορά τη διασυνοριακή υγειονομική περίθαλψη: ερωτήσεις και απαντήσεις

Ένας ηλικιωμένος Γερμανός που πάσχει από διαβήτη πήρε μαζί του ιατρικές συνταγές σε ένα ταξίδι του στην Ιταλία, αλλά ο εκεί φαρμακοποιός θα δεχτεί άραγε τη συνταγή; Μια Πολωνή θα ήθελε να υποβληθεί σε επέμβαση στο ισχίο στην χώρα όπου ζουν και εργάζονται τα εγγόνια της αλλά πώς θα το οργανώσει αυτό από την Πολωνία; Ένας Πορτογάλος επιθυμεί να υποβληθεί σε εγχείρηση καταρράκτη από έναν ειδικό γιατρό στην Ισπανία, αλλά θα του επιστραφούν τα ιατρικά έξοδα; Η νομοθεσία της ΕΕ παρέχει τώρα σαφή πληροφόρηση όσον αφορά τα δικαιώματα και τους κανόνες που ισχύουν για τη διασυνοριακή υγειονομική περίθαλψη.

Η νομοθεσία αποσαφηνίζει τα δικαιώματα των ασθενών για πρόσβαση σε ασφαλή και ποιοτική θεραπεία σε άλλες χώρες της ΕΕ και για την επιστροφή των σχετικών εξόδων. Οι ασθενείς που ταξιδεύουν σε άλλη χώρα της ΕΕ για ιατρική περίθαλψη δικαιούνται την ίδια μεταχείριση με τους πολίτες της χώρας που παρέχει την περίθαλψη. Αν έχουν δικαίωμα περίθαλψης στη χώρα τους, οι δαπάνες θα τους επιστραφούν από αυτήν. Η επιστροφή των δαπανών τους θα γίνει μέχρι του ποσού του κόστους της εν λόγω αγωγής στη χώρα τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να χρειάζεται έγκριση πριν μεταβούν για θεραπεία, ιδίως εάν η θεραπεία αυτή απαιτεί διανυκτέρευση σε νοσοκομείο ή υψηλής εξειδίκευσης και δαπανηρή υγειονομική περίθαλψη.

Η νέα νομοθεσία θα έχει ποικίλα οφέλη για τους ασθενείς στην ΕΕ με διάφορους άλλους τρόπους. Θα διευκολύνει την πρόσβαση των ασθενών σε πληροφορίες σχετικά με την υγειονομική περίθαλψη σε άλλη χώρα της ΕΕ και, ως εκ τούτου, οι ασθενείς θα διαθέτουν περισσότερες επιλογές θεραπείας. Θα καταστήσει επίσης ευκολότερη τη στενότερη συνεργασία μεταξύ εθνικών υγειονομικών αρχών και την ανταλλαγή πληροφοριών ως προς τα πρότυπα ποιότητας και ασφάλειας της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Θα υποστηρίξει την ανάπτυξη «ευρωπαϊκών δικτύων αναφοράς», στα οποία θα συμμετέχουν, σε εθελοντική βάση, εξειδικευμένα κέντρα που είναι ήδη αναγνωρισμένα στην Ευρώπη. Επίσης, θα προωθήσει τη συνεργασία μεταξύ των χωρών της ΕΕ, συμβάλλοντας στην επίτευξη των σημαντικών οφελών από την αξιολόγηση της τεχνολογίας στον τομέα της υγείας και την ηλεκτρονική υγεία (eHealth).

Για ποια κλίμακα διασυνοριακής υγειονομικής περίθαλψης πρόκειται;

Οι ασθενείς προτιμούν να λαμβάνουν υγειονομική περίθαλψη στη χώρα τους. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η ζήτηση για διασυνοριακή υγειονομική περίθαλψη αντιπροσωπεύει **μόνο το 1 % περίπου των δημόσιων δαπανών για υγειονομική περίθαλψη**, που αντιστοιχεί αυτή τη στιγμή σε περίπου 10 δισεκατομμύρια ευρώ. Η εκτίμηση αυτή περιλαμβάνει τη διασυνοριακή υγειονομική περίθαλψη που οι ασθενείς δεν είχαν προγραμματίσει εκ των προτέρων (όπως η περίθαλψη έκτακτης ανάγκης για τους τουρίστες). Αυτό σημαίνει ότι, επί του παρόντος, πολύ λιγότερο από το 1 % των παραπάνω δαπανών και μετακινήσεων ασθενών, είναι για **προγραμματισμένη** διασυνοριακή υγειονομική περίθαλψη, όπως οι επεμβάσεις ισχίου, γονάτου ή καταρράκτη.

Τι γίνεται με την ισχύουσα νομοθεσία σ'αυτόν τον τομέα (κανονισμοί περί κοινωνικής ασφάλισης);

Οι πολίτες που χρειάζονται περίθαλψη (συμπεριλαμβανομένης και της επείγουσας) όταν βρίσκονται προσωρινά στο εξωτερικό, εξακολουθούν να καλύπτονται από τους υφιστάμενους κανονισμούς και την Ευρωπαϊκή Κάρτα Ασφάλισης Ασθένειας και να λαμβάνουν την περίθαλψη που χρειάζονται.

Για προγραμματισμένη περίθαλψη, ο ασθενής μπορεί βάσει του κανονισμού, να υποβάλει αίτηση για προηγούμενη έγκριση. Αυτή η έγκριση δεν μπορεί να μην του χορηγηθεί εφόσον δεν είναι δυνατόν να του παρασχεθεί η σχετική θεραπεία στη χώρα του, εντός εύλογου από ιατρική άποψη χρονικού διαστήματος.

Πρέπει να σημειωθεί ότι οι κανονισμοί δεν καλύπτουν όλους τους παρόχους υγειονομικής περίθαλψης. Ορισμένοι ιδιωτικοί πάροχοι, π.χ., εξαιρούνται. Επιπλέον, βάσει αυτών των κανονισμών, οι ασθενείς συνήθως υποχρεώνονται να υποβάλλουν αίτηση για την έκδοση έγκρισης για κάθε θεραπευτική αγωγή, ενώ σύμφωνα με την οδηγία, η αίτηση για έγκριση πρέπει να αποτελεί την εξαίρεση και όχι τον κανόνα.

Ποια είναι τα πρόσθετα οφέλη αυτής της νομοθεσίας;

Η συγκεκριμένη οδηγία δεν θα επηρεάσει τα ευεργετήματα που ήδη παρέχονται στους πολίτες μέσω των υφιστάμενων κανονισμών περί κοινωνικής ασφάλισης και βασίζονται στο άρθρο της Συνθήκης ΕΕ για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων. Ωστόσο, αποσαφηνίζει τα δικαιώματα των ασθενών τα οποία στηρίζονται στην ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών, και τα οποία έχουν καθοριστεί σε διάφορες αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην περίπτωση νοσοκομειακής περίθαλψης, ένα από τα κύρια πλεονεκτήματα αυτής της νέας οδηγίας είναι ότι οι ασθενείς θα είναι σε θέση να επιλέγουν τον πάροχο της υγειονομικής τους περίθαλψης.

Άλλα πλεονεκτήματα της νέας νομοθεσίας είναι:

- **Περισσότερες επιλογές:** Η οδηγία καλύπτει **όλους** τους παρόχους υγειονομικής περίθαλψης στην ΕΕ.
- **Λιγότερη γραφειοκρατία για τους ασθενείς:** Βάσει της οδηγίας, η εκ των προτέρων αίτηση έγκρισης πρέπει να αποτελεί την εξαίρεση και όχι τον κανόνα.

- **Πληροφόρηση των ασθενών:** Οι ασθενείς θα λαμβάνουν όλες τις πληροφορίες που χρειάζονται για να κάνουν **τις επιλογές τους πλήρως ενημερωμένοι**, για παράδειγμα σχετικά με την ποιότητα και την ασφάλεια της υγειονομικής περίθαλψης, μέσω των εθνικών σημείων επαφής, τα οποία θα δημιουργηθούν σε κάθε κράτος μέλος. Επιπλέον, η οδηγία εισάγει νέα μέτρα για να βοηθηθούν όλοι οι ασθενείς να κάνουν την βέλτιστη δυνατή χρήση των δικαιωμάτων τους στο πλαίσιο και των δύο νομοθετικών πράξεων.
- **Διαδικαστικές εγγυήσεις:** Όλοι οι ασθενείς έχουν δικαίωμα σε δεόντως αιτιολογημένες αποφάσεις και σε άσκηση έφεσης, εάν θεωρούν ότι τα δικαιώματά τους δεν έχουν γίνει σεβαστά. Όλοι οι ασθενείς έχουν το δικαίωμα να υποβάλλουν καταγγελία και να επιζητούν αποζημίωση (και κάθε θεραπεία πρέπει να καλύπτεται από ασφάλιση αστικής ευθύνης ή ανάλογη εγγύηση). Επίσης οι ασθενείς δικαιούνται αντίγραφο του ιατρικού τους φακέλου.

Πότε χρειάζομαι εκ των προτέρων έγκριση από την εθνική μου αρχή;

Οι εθνικές αρχές μπορούν να θεσπίσουν ένα σύστημα «προέγκρισης» για τη μετάβαση σε άλλο κράτος μέλος για θεραπεία σε τρεις περιπτώσεις:

- 1) Για υγειονομική περίθαλψη η οποία συνεπάγεται διανυκτέρευση τουλάχιστον μιας νύχτας σε νοσοκομείο
- 2) Για πολύ εξειδικευμένη και δαπανηρή υγειονομική περίθαλψη
- 3) Για σοβαρές και συγκεκριμένες περιπτώσεις που αφορούν την ποιότητα ή την ασφάλεια της περίθαλψης, την οποία παρέχει ο συγκεκριμένος φορέας παροχής υπηρεσιών

Στις τρεις αυτές περιπτώσεις, οι ασθενείς ενδέχεται να πρέπει να ζητούν εκ των προτέρων έγκριση από την εθνική τους υγειονομική αρχή, η οποία είναι αρμόδια για την επιστροφή δαπανών. Τα κράτη μέλη οφείλουν να καθορίσουν δημόσια ποιες θεραπείες υπόκεινται σε τέτοια έγκριση — Μπορείτε να βρείτε τον κατάλογο μέσω του εθνικού σας σημείου επαφής.

Μπορεί να μην δοθεί η έγκριση αυτή;

Οι εθνικές υγειονομικές αρχές μπορούν να αρνηθούν τη χορήγηση έγκρισης εάν η συγκεκριμένη θεραπεία, ή ο συγκεκριμένος πάροχος υγειονομικής περίθαλψης αποτελεί ενδεχομένως κίνδυνο για τον ασθενή. Εάν η υγειονομική περίθαλψη μπορεί να παρασχεθεί στη χώρα του ασθενούς, εντός ευλόγου από ιατρική άποψη χρονικού διαστήματος, τότε η έγκριση μπορεί επίσης να μην δοθεί. Ωστόσο, τα κράτη μέλη οφείλουν να εξηγούν τους λόγους για τους οποίους έπρεπε να ληφθεί αυτή η αρνητική απόφαση και να τεκμηριώνουν το τι είναι «εύλογο από ιατρική άποψη» σε σχέση με την περίπτωση σας.

Τι γίνεται αν δεν μου δοθεί η έγκριση;

Οι ασθενείς έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν την επανεξέταση κάθε διοικητικής απόφασης που τους αφορά σχετικά με διασυνοριακή υγειονομική περίθαλψη.

Τι ποσό θα μου επιστραφεί μετά τη θεραπεία μου στο εξωτερικό;

Στους ασθενείς επιστρέφεται το ίδιο ποσό που θα λάμβαναν στη χώρα τους για το ίδιο είδος υγειονομικής περίθαλψης. Τα κράτη μέλη στα οποία η υγειονομική περίθαλψη είναι δωρεάν επί τόπου, πρέπει να ενημερώνουν τους ασθενείς σχετικά με τα ισχύοντα τιμολόγια επιστροφής δαπανών. Αν η θεραπεία στο εξωτερικό είναι φθηνότερη από ό, τι στη χώρα προέλευσης, η επιστροφή γίνεται σύμφωνα με την πραγματική τιμή της θεραπείας.

Μπορώ να αναζητήσω υγειονομική περίθαλψη στο εξωτερικό, αν η συγκεκριμένη θεραπεία δεν υπάρχει στη χώρα μου;

Ναι, αλλά θα δικαιούστε επιστροφής δαπανών μόνο εφόσον η θεραπεία αυτή εμπίπτει στη «δέσμη παροχών» που δικαιούστε σύμφωνα με τη νομοθεσία ή τους κανόνες της χώρας προέλευσής σας.

Το εθνικό σας σημείο επαφής θα σας συμβουλεύσει πώς να εξακριβώσετε αν μια δεδομένη θεραπεία εμπίπτει στη «δέσμη παροχών» σας.

Χρειάζεται να πληρώσω προκαταβολικά για τη διασυνοριακή θεραπεία;

Ναι. Γενικά ο ασθενής πληρώνει προκαταβολικά και, στη συνέχεια, του επιστρέφεται η δαπάνη από την εθνική του αρχή το συντομότερο δυνατόν. Η νομοθεσία δίνει επίσης στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να επιβεβαιώνουν εκ των προτέρων, εγγράφως, το ύψος του ποσού που θα επιστραφεί.

Τα κράτη μέλη έχουν επίσης τη δυνατότητα να επιλέγουν αν θα καταβάλουν το σχετικό ποσό της υγειονομικής περίθαλψης απευθείας ή αν θα το επιστρέψουν στον ασθενή εκ των υστέρων.

Μπορώ να μεταφέρω τα ιατρικά μου δεδομένα στο κράτος μέλος όπου θα υποβληθώ σε θεραπεία;

Έχετε το δικαίωμα να ζητήσετε αντίγραφο των ιατρικών σας δεδομένων από τη χώρα σας προτού λάβετε υγειονομική περίθαλψη σε άλλο κράτος μέλος καθώς και από τον πάροχο της χώρας όπου σας παρασχέθηκε η περίθαλψη, προτού επιστρέψετε στη χώρα προέλευσής σας.

Τι πρέπει να κάνω αν κάτι δεν πάει καλά, ενώ υποβάλλομαι σε θεραπεία στο εξωτερικό;

Το εθνικό σημείο επαφής της χώρας αυτής θα σας εξηγήσει τα δικαιώματά σας και θα σας πληροφορήσει ως προς το ισχύον καθεστώς στη χώρα παροχής της θεραπείας.

Η χώρα σας υποχρεούται να σας παρέχει την ίδια μεταθεραπευτική αγωγή που θα σας παρείχε εάν η θεραπεία γινόταν εντός της επικράτειάς της.

Πώς μπορώ να είμαι βέβαιος ότι η θεραπεία που μου παρασχέθηκε στο εξωτερικό θα τύχει της δέουσας παρακολούθησης σωστά μετά την επιστροφή στην χώρα μου;

Η χώρα σας έχει την υποχρέωση να μεριμνήσει ώστε η ιατρική παρακολούθηση να είναι της ίδιας ποιότητας ανεξαρτήτως της χώρας της ΕΕ όπου παρασχέθηκε η θεραπεία.

Θα αναγνωρίζονται οι συνταγές μου σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ;

Μια συνταγή που εκδίδεται σε άλλη χώρα της ΕΕ πρέπει να αναγνωρίζεται από την χώρα διαμονής του ασθενούς και αντιστρόφως. Αυτό εξασφαλίζει ότι η υγειονομική περίθαλψη που παρέχεται σε μια άλλη χώρα της ΕΕ συνεχίζεται με τον ενδεδειγμένο τρόπο μετά την επιστροφή του ασθενούς στην πατρίδα του. Ο ασθενής δικαιούται να λάβει το συνταγογραφημένο φάρμακο, εφόσον το φάρμακο αυτό έχει λάβει έγκριση προς πώληση και είναι διαθέσιμοι στη χώρα όπου αυτός(-ή) επιθυμεί να το προμηθευτεί.

Παρά το γεγονός ότι οι αρχές αυτές δεν είναι καινούργιες, στην πράξη, η αναγνώριση συνταγών φαρμάκων μπορεί να παρουσιάζει δυσκολίες. Αν και δεν θα επιλύσουν το πρόβλημα από τη μια μέρα στην άλλη, οι διατάξεις της οδηγίας αναμένεται να αυξήσουν κατά πολύ την ικανότητα των φαρμακοποιών να κατανοούν συνταγές που έχουν εκδοθεί σε άλλα κράτη μέλη και να χορηγούν τα σχετικά φάρμακα.

Ποια είναι τα οφέλη από τα δίκτυα αξιολόγησης των τεχνολογιών στον τομέα της υγείας (ΑΤΥ) ή της eHealth (ηλεκτρονικής υγείας);

Οι αξιολογήσεις της τεχνολογίας στον τομέα της υγείας θα βοηθήσουν τους πολιτικούς ιθύνοντες να λαμβάνουν τις ορθές αποφάσεις για επενδύσεις και δαπάνες στον τομέα της υγείας. Αναμένονται σαφώς πολλά οφέλη από την μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ των χωρών της ΕΕ στον τομέα αυτόν, όπου επί του παρόντος, κάθε χώρα προβαίνει από μόνη της σε σχετικές αξιολογήσεις.

Ομοίως, η ηλεκτρονική υγεία (eHealth) μπορεί να αποφέρει μεγάλα πλεονεκτήματα στα συστήματα υγείας. Η επίσημη και μόνιμη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών θα βοηθήσει τους αρμόδιους για τη λήψη αποφάσεων στις χώρες της ΕΕ και θα βελτιώσει τη διαλειτουργικότητα μεταξύ τους.

Αυτά τα δίκτυα ωφελούν άμεσα τα εθνικά συστήματα υγείας και έμμεσα τους ασθενείς.

Πού μπορώ να βρω περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το δικαίωμά μου υγειονομικής περίθαλψης στο εξωτερικό;

Απευθυνθείτε στο εθνικό σας σημείο επαφής ή στον ιστότοπο «Η Ευρώπη σου»:

http://europa.eu/youreurope/citizens/health/index_en.htm

Για περισσότερες πληροφορίες:

http://ec.europa.eu/health/cross_border_care/policy/index_el.htm